

Kwetsbare zwangere, perinataal zorgaanbod op maat

VUB: Prof Katrien Beeckman – Nursing and Midwifery research group

UZ Brussel: Dr Monica Laubach, Mevr An Spinnoy, Mevr Katelijne De Koster, mevr Zeynep Almaci, mevr Ann Linster, Sophie Van Kerckhoven, Prof dr Leonardo Gucciardo

Erasmushogeschool Brussel, opleiding vroedkunde: Florence D'Haenens

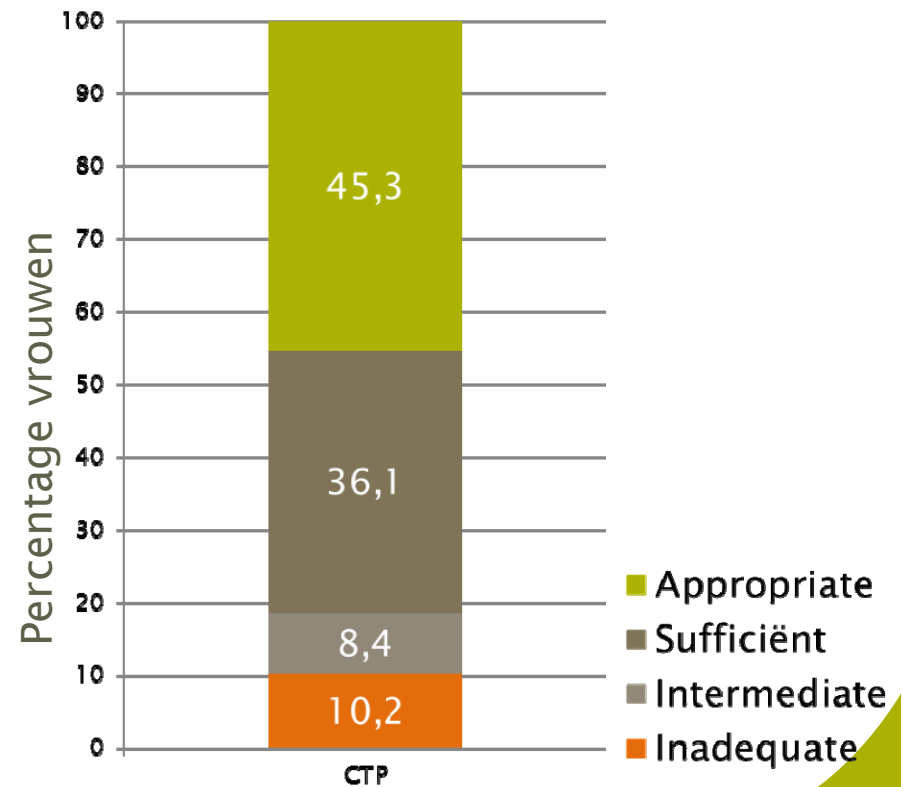
Situering

- Fetal origins hypothesis (Barker, 2002-2007-2009)
 - *Rol sociaal- economische en culturele verschillen*
 - *Prenatale zorg:*
 - Klinisch belang (preventie en behandeling)
 - Psychologisch belang (informatie)
 - Richtlijnen voor prenatale zorg in België
 - *Kwetsbare populaties minder optimale zorg, zo leert ook een Brusselse studie* (Beeckman et al, 2012)

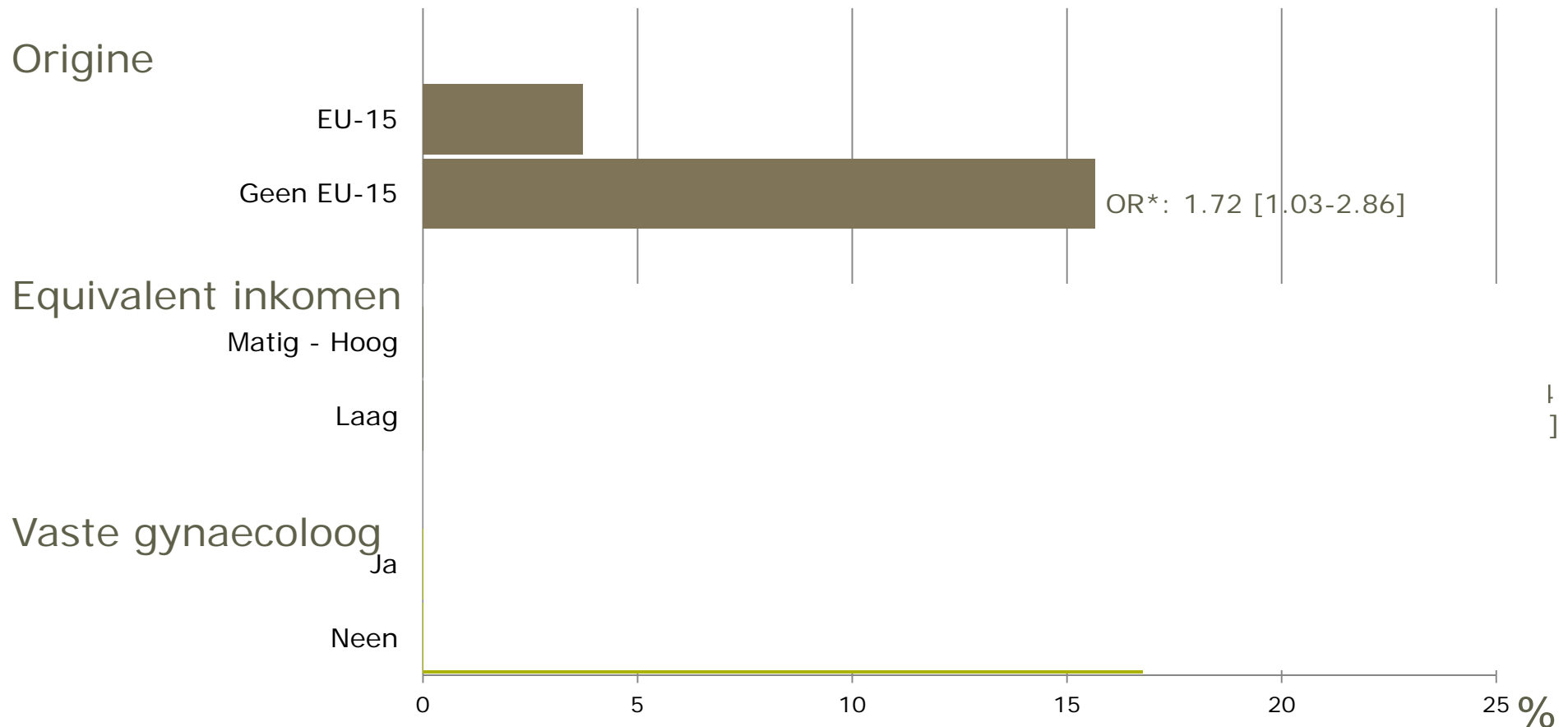

Resultaten Brusselse studie (n=333)

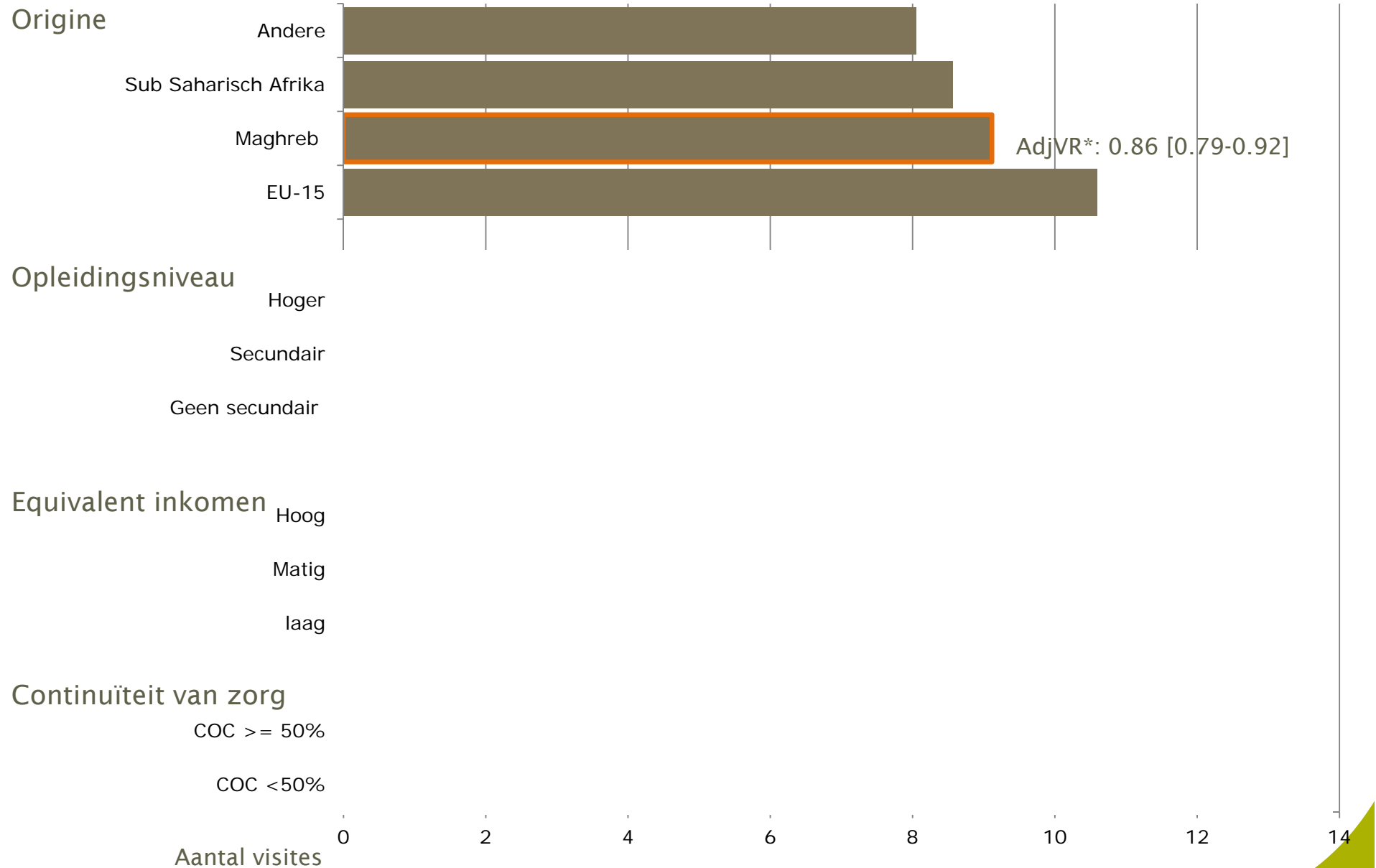
- Aanvang zorgtraject na 12 weken: 36/333(10,8%)
- Aantal consultaties:
Mediaan 12
(25-P75: 10-15; range 3-40)
- Totaal traject:
inhoud en timing zorgen
(CTP -tool)

Resultaten Brusselse Studie (n=333) Determinanten aanvang na 12 weken

Resultaten Brusselse studie (n=333) Determinanten aantal consultaties

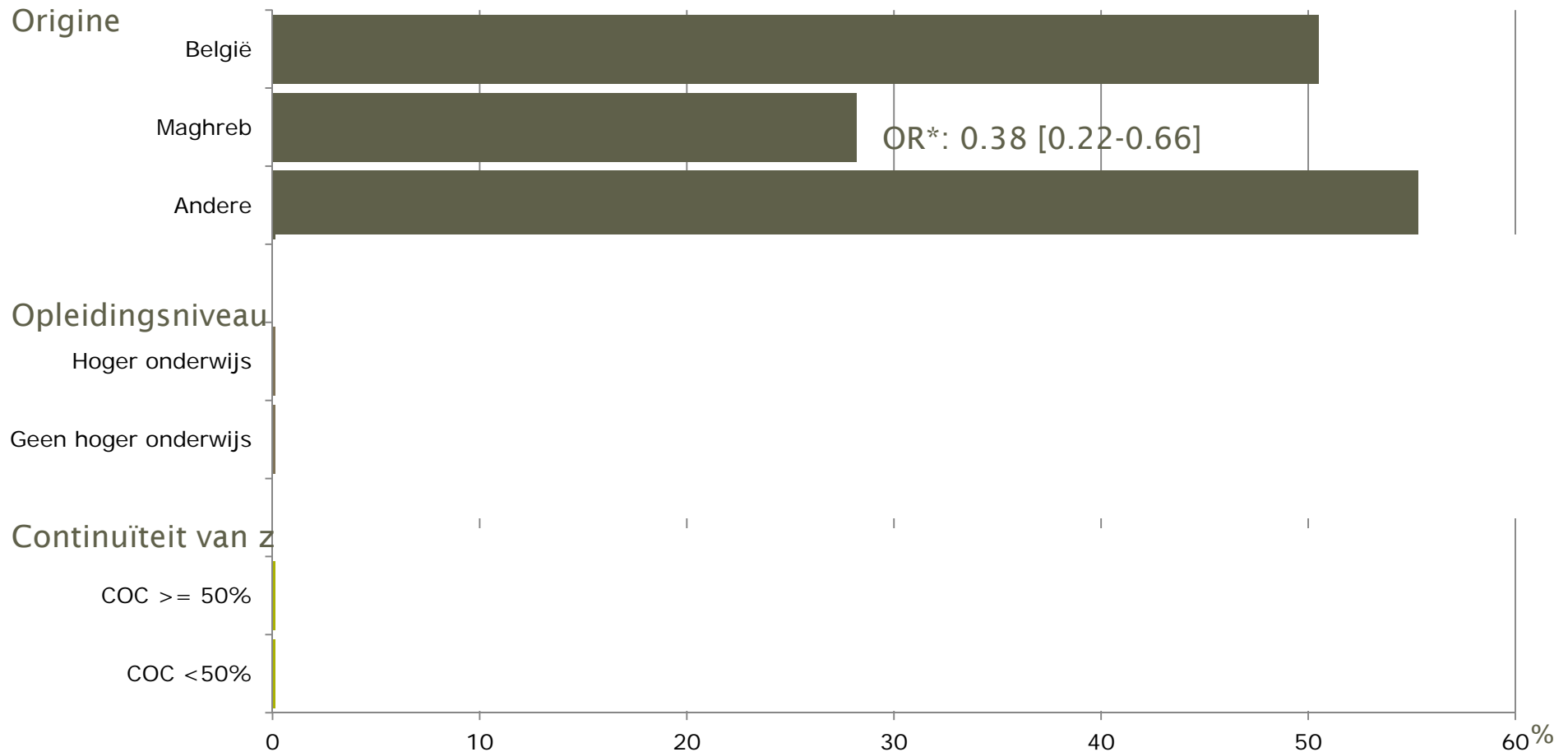
* Adjusted Visit Ratio (95% Confidence Interval); Poisson Regression

Beeckman et al, BMC Public Health, 2010; 10:527

Resultaten Brusselse Studie (n=333)

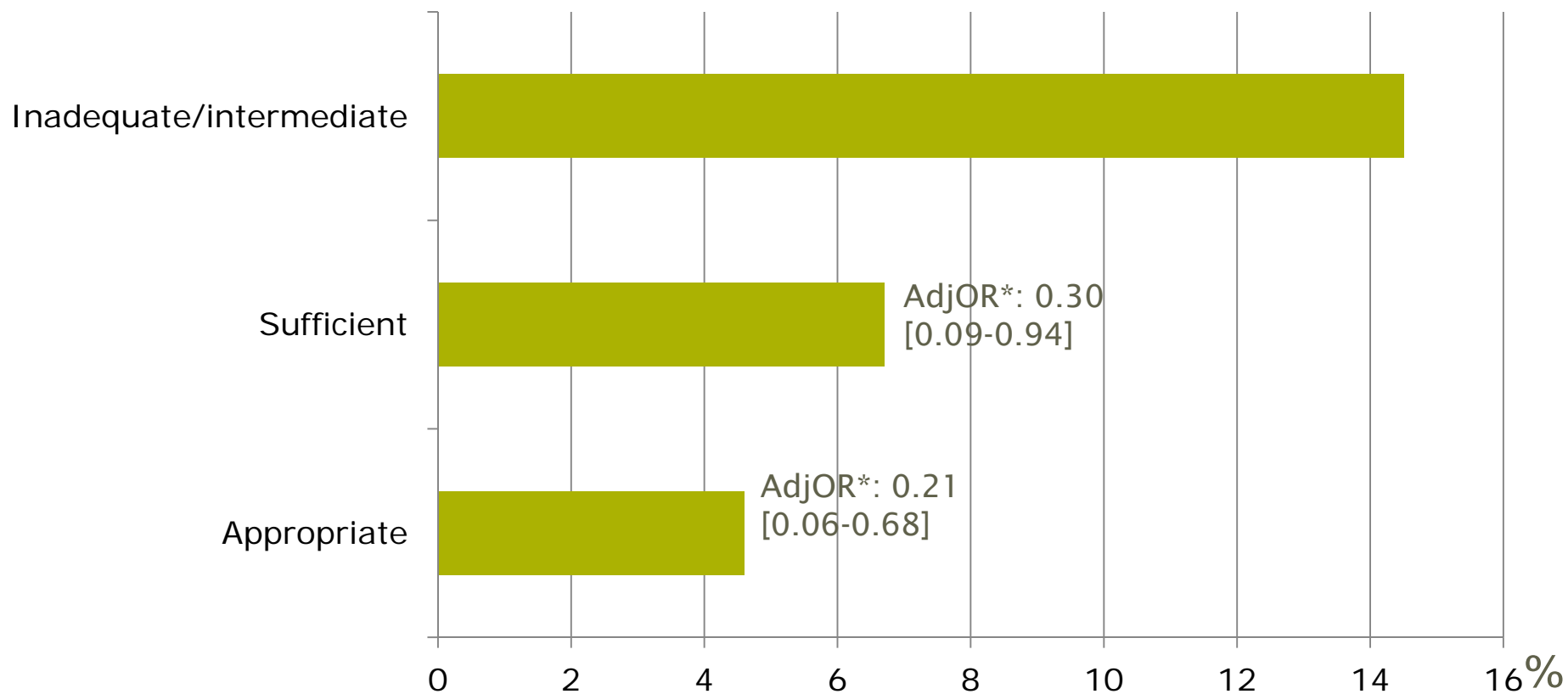
Determinanten CTP

percentage vrouwen in CTP 'appropriate'

Resultaten Brusselse studie (n=333)

Percentage premature geboorten per CTP categorie

Conclusie Brusselse Studie (n=333)

	Determinanten:		
	Voorspellend	Bevorderend	Zwangerschaps-gerelateerd
Aanvang traject	Origine	Inkomen Zorgverstreker	
Aantal visites	Origine Opleidingsniveau	Inkomen	Logische factoren Continuïteit
Inhoud en Timing van zorg	Origine Opleidingsniveau		Continuïteit

- Resultaten in zelfde lijn als Nederland
 Deliver study (Feijen- de Jong et al.)
 Rotterdam: Generation R study (Choté A et al.)

Brussel, gekenmerkt door sociaal kwetsbare populatie

- Groot armoede risico
 - *33% vrouwen heeft inkomen onder armoedegrens vergeleken met 16,1% in Vlaanderen* (SILC 2013; armoederapport 2013, observatorium voor gezondheid en welzijn Brussel hoofdstad)
 - *Negatieve elementen:*
 - Éénoudergezinnen meest kwetsbaar, zeker bij werkloosheid
 - Kinderen in gezin zonder volwassenen met diploma hoger secundair
 - Kinderen in gezin met minstens 1 volwassene geboren buiten de EU

(welzijnsbarometere Brussels Armoederapport, 2014)
- Stijgend aantal kinderen geboren in armoede
 - Risico grootst in Brussel (32,5% vs 10,9% Vlaanderen)
(Welzijnsbarometer, 2014)
 - 24232 geboortes in Brussel in 2013 (tov 20000 in 2000) (CePip, 2013)

Brussel, gekenmerkt door sociaal kwetsbare populatie

- Geboren worden in Brussel (CePip, 2013)
 - 2013: 24 205 geboortes
 - *Sociaal kwetsbare populatie*
 - 44,4% niet Belgisch bij bevalling; 71,4% moeders heeft niet de oorspronkelijke Belgische nationaliteit. Andere oorspronkelijke nationaliteiten: Marokkaans (21,5%) en Frans (4,4%), Congolees en Roemeens (elk 4,2%).
 - 14,9% alleenstaand
 - 29,8% geen diploma hoger middelbaar
 - 55% actief op arbeidsmarkt

Sociale kwetsbaarheid in de Praktijk: aanbevelingen

-
- Ondersteuning kwetsbare vrouwen
 - *Reminders en boodschappen, bv SMS* (Jareethum et al, 2008)
 - *Psychosociale ondersteuning* (Bullock, 2002; Tough, 2006)
 - *Centering Pregnancy* (Massey, 2006; Reynders M)
 - *Relatie, informatie en management continuïteit* (Freeman, '06)
 - Voor het beleid
 - *Stimuleren vaste zorgverstreker, rol voor préconceptionele zorg, bijscholen medische secretariaten, inscholing nieuwkomers*

Kwetsbare zwangere, perinataal zorgaanbod op maat in UZ Brussel

- Screenen naar sociale kwetsbaarheid
- Prenatale psychosociale ondersteuning
- Aangepast postpartum pad maatschappelijk kwetsbaren (PPZMAK)

Kwetsbare zwangere, perinataal zorgaanbod op maat in UZ Brussel

- Screenen sociale kwetsbaarheid

→ *Geïntegreerd*

→ *Automatisch*

- Testfase 1/6/'15
- Operationeel 15/1/'16

Universitair
Ziekenhuis
Brussel

Departement
Verpleeg- en
Vroedkunde

sociaal

risico sociale kwetsbaarheid

vrouw

gezinstoestand

opleidingsniveau

beroep

inkomen

geboorteland

geboorteland moeder

communicatie

druggebruik

alcohol en roken

alcohol

nee indien ondertussen gestopt sinds

ja alcoholgebruik in de maand voor uw zwangerschap nee ja

roken

nee indien ondertussen gestopt sinds

ja sigaretten in de maand voor de zwangerschap dag

heeft u het afgelopen jaar MEER gedronken of gerookt dan u wilde? nee ja

heeft u ooit MINDER willen roken of drinken? nee ja

partner

opleidingsniveau

inkomen

Screenen naar sociale kwetsbaarheid

Automatische score, opbouw algoritme

		Waarde			Waarde
Opleiding Vrouw	Geen opleiding beëindigd	2	Sociale klasse vrouw - inkomen	Loontrekkende	0
	Lager onderwijs	2		Zelfstandige	0
	Secundair onderwijs	1		Vervanginkomen	0.5
	Hoger onderwijs	0		Steuntrekkende/leefloon	0.5
Communicatie	Spreekt één van landstalen	0		Geen eigen inkomen	1
	Kent onvoldoende NL, FR of EN	2	Geboorteland van de vrouw	België	0
	Via partner of andere persoon	1		Oudste EU 15 landen (niet België)	0
	Via intercultureel bemiddelaar	1		EU 27 zonder EU 15 en België	1
Beroep	Zelfstandige	0	Geboorteland van de moeder	Turkije	1
	Bediende	0		Marokko en Egypte	1
	Arbeidster	0		Centraal Afrika	1
	Helpster	0		Afrika, andere landen	1
	Zonder beroep (bewust thuis)	0.5		Subsaharisch Afrika	1
	Werkzoekend	1		Zuidoost Azië	1
	Invalide	0.5		Noord-Azië, West-Azië, Nabije Oosten	1
	Student			Rusland en andere niet Oost EU	1
				Noord- Amerika	0
		Zuid-; Centraal-Amerika en Caraïben	1		
		Australië	0		
		Andere	1		

Screenen naar sociale kwetsbaarheid

- **Piloottest over 2 maanden** (1 juni- 5 aug 2015)
 - *347 scores, 239 volledige scores (68,9%)*
 - *53 vrouwen hebben score hoger dan 3 => 22,2% blijkt kwetsbaar*

	239	Geboorteland		Geboorteland moeder		Opleidingsniveau			Communicatie			Sociale klasse Inkomen			Beroep Tewerkstelling		
		0	1	0	0,5	0	1	2	0	1	2	0	0,5	1	0	0,5	1
Geen risico	186	123	63	104	82	110	74	2	184	2	0	128	27	31	182	4	0
Wel risico	53	4	49	5	48	2	32	19	35	13	5	5	19	29	47	5	1

- Effectieve implementatie 15 januari 2016

Screenen naar sociale kwetsbaarheid

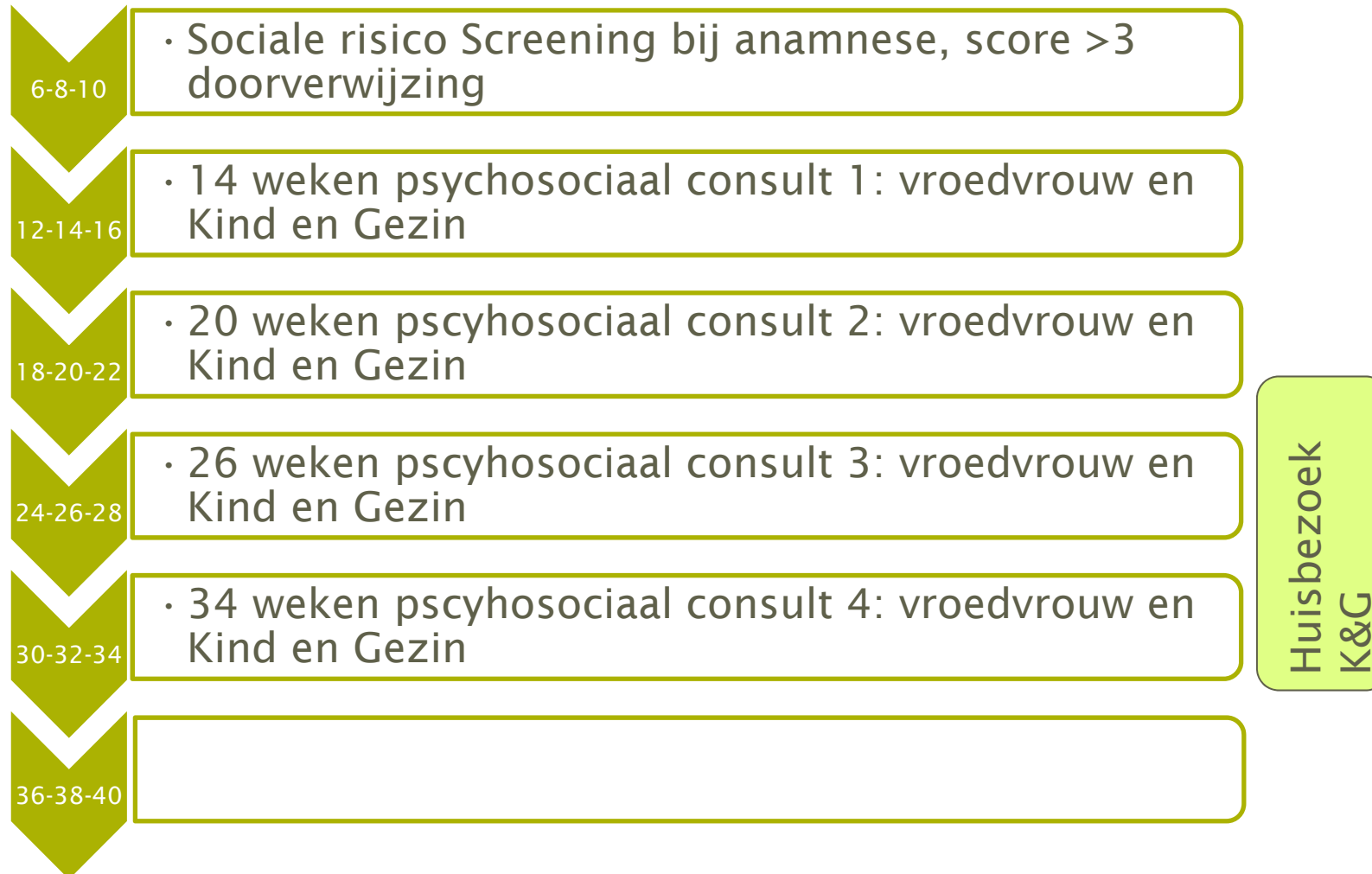
- Bij risico sociale kwetsbaarheid
 - *Pop up voor arts/vroedvrouw*
 - *Mail naar ondersteuningsteam*

*Doorverwijzing psychosociaal
ondersteuningsprogramma*

Kwetsbare zwangere, perinataal zorgaanbod op maat in UZ Brussel

- Screenen naar sociale kwetsbaarheid
- **Prenatale psychosociale ondersteuning**
- Aangepast postpartum pad maatschappelijk kwetsbaren (PPZMAK)

Prenatale psychosociale ondersteuning

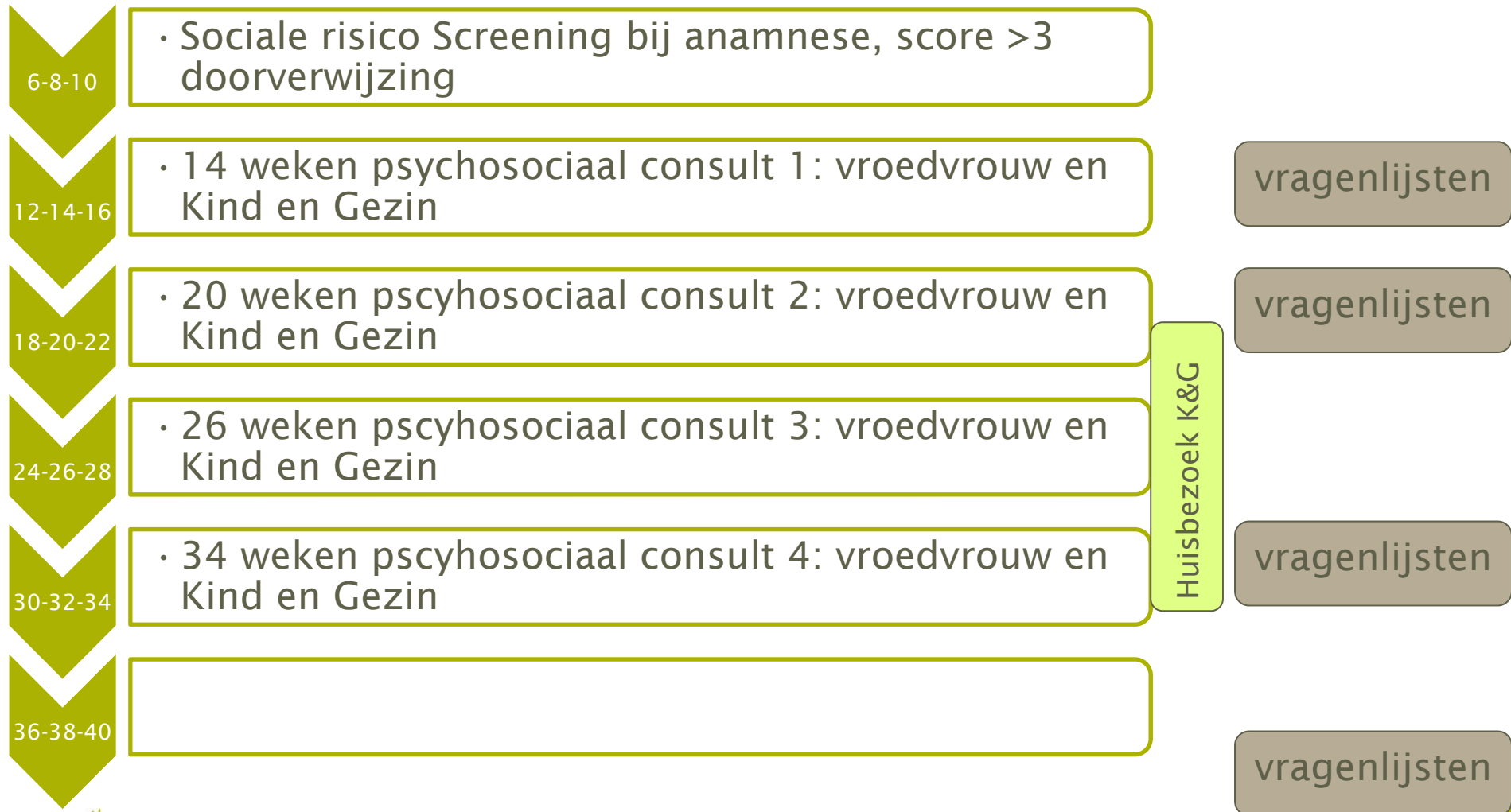
Prenatale psychosociale ondersteuning

- Inhoud psychosociale ondersteuning
 - *Focus op Kind*
 - Oa kinderopvang, voedingskeuze,...
 - *Focus op Ouder*
 - Oa voorlichting (Kind in Beeld), informatie, **regelen zelfstandige vroedvrouw**, kraamzorg,...
 - *Focus op context*
 - Bespreken verblijfssituatie, bespreking terugbetaling zorg, bespreking risico's, **organisatie postpartum**, hulp bij administratieve zaken, ...
 - *Focus op ouderschap*
 - Bespreking emoties, beleving, verwachtingen; aftoesten draaglast/draagkracht, ...
- Inschakelen Intercultureel bemiddelaar
- Overleg sociale dienst

Prenatale psychosociale ondersteuning

- Evaluatie van deze interventie in prospectieve studie (2016)
 - *Effect op zorggebruik?*
 - Content and Timing of care in Pregnancy tool
 - *Effect op outcome ?*
 - Prematuriteit, laag geboortegewicht
 - *Effect op psychosociaal welbevinden?*
 - Self esteem
 - Depressie: EPDS
 - Sociale steun
 - Consultation satisfaction

Prenatale psychosociale ondersteuning

Kwetsbare zwangere, perinataal zorgaanbod op maat in UZ Brussel

- Screenen naar sociale kwetsbaarheid
- Prenatale psychosociale ondersteuning
- **Aangepast postpartum pad maatschappelijk kwetsbaren (PPZMAK)**

Aangepast postpartum pad maatschappelijk kwetsbaren (PPZMAK)

- Ontwikkeling transmuraal zorgpad tot 6 weken postpartum
 - *Samen met Erasmushogeschool, trekkers Florence D'Haenens (opleiding vroedkunde) en Sophie Van Kerckhoven (UZ Brussel)*
 - *Ondersteuning Koning Boudewijnstichting*
 - *7 fasen methodiek, Netwerk Klinische Paden*
 - *Interdisciplinaire werkgroepen*
 - *In zelfde beweging als algemeen postpartum pad*

Aangepast postartum pad maatschappelijk kwetsbaren (PPZMAK)

Betrokken partijen

Intramuraal

- Projectmanagers
- Diensthoofd moeder-kind
- Wetenschappelijk medewerker
- Vroedvrouwen VK
- Hoofdvroedvrouw VK
- Vroedvrouwen Mat
- Hoofdvroedvrouw Mat
- Gynaecoloog
- Pediater
- Kinesitherapeuten
- Intercultureel bemiddelaar
- Sociaal verpleegkundige

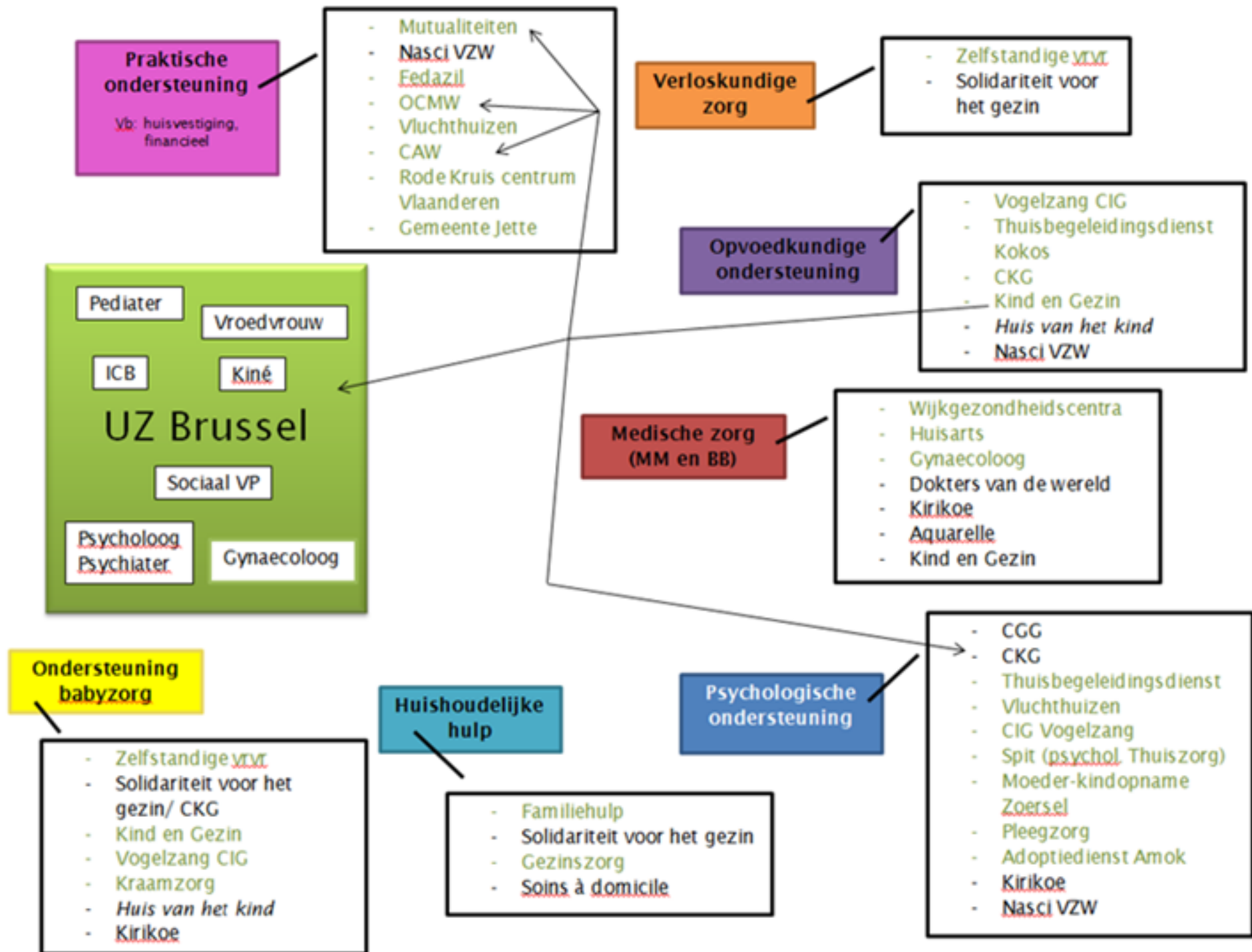
Extramuraal

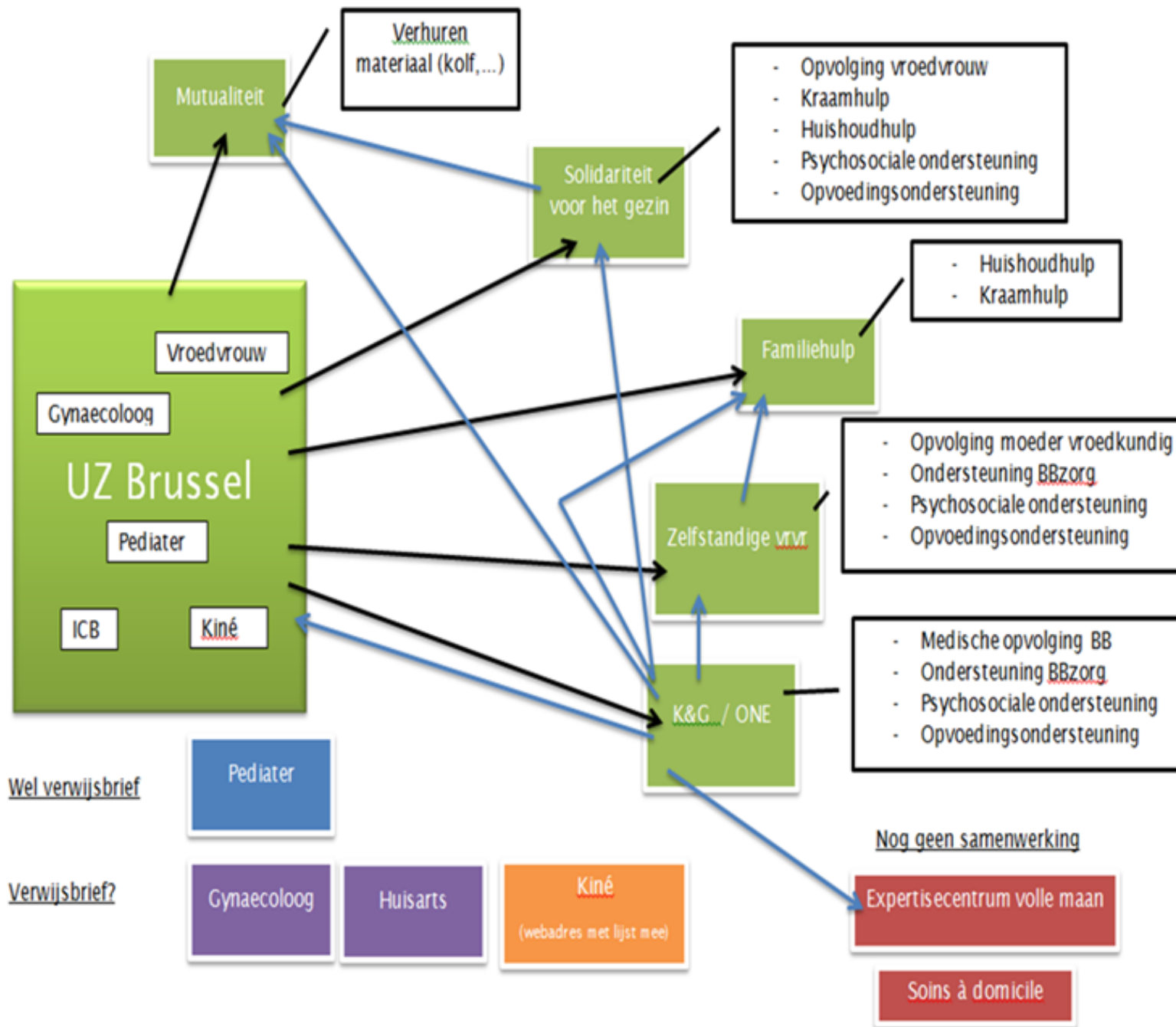
- Zelfstandige vrvr
- K&G /ONE
- Familiehulp
- Expertisecentrum kraamzorg Volle Maan
- Solidariteit voor het gezin
- Huis voor gezondheid
- WGC Medikuregem
- Huis der Gezinnen
- Huis van het Kind Jette
- Huisarts

Kwetsbare vrouwen

Diepte interviews naar noden en verwachtingen

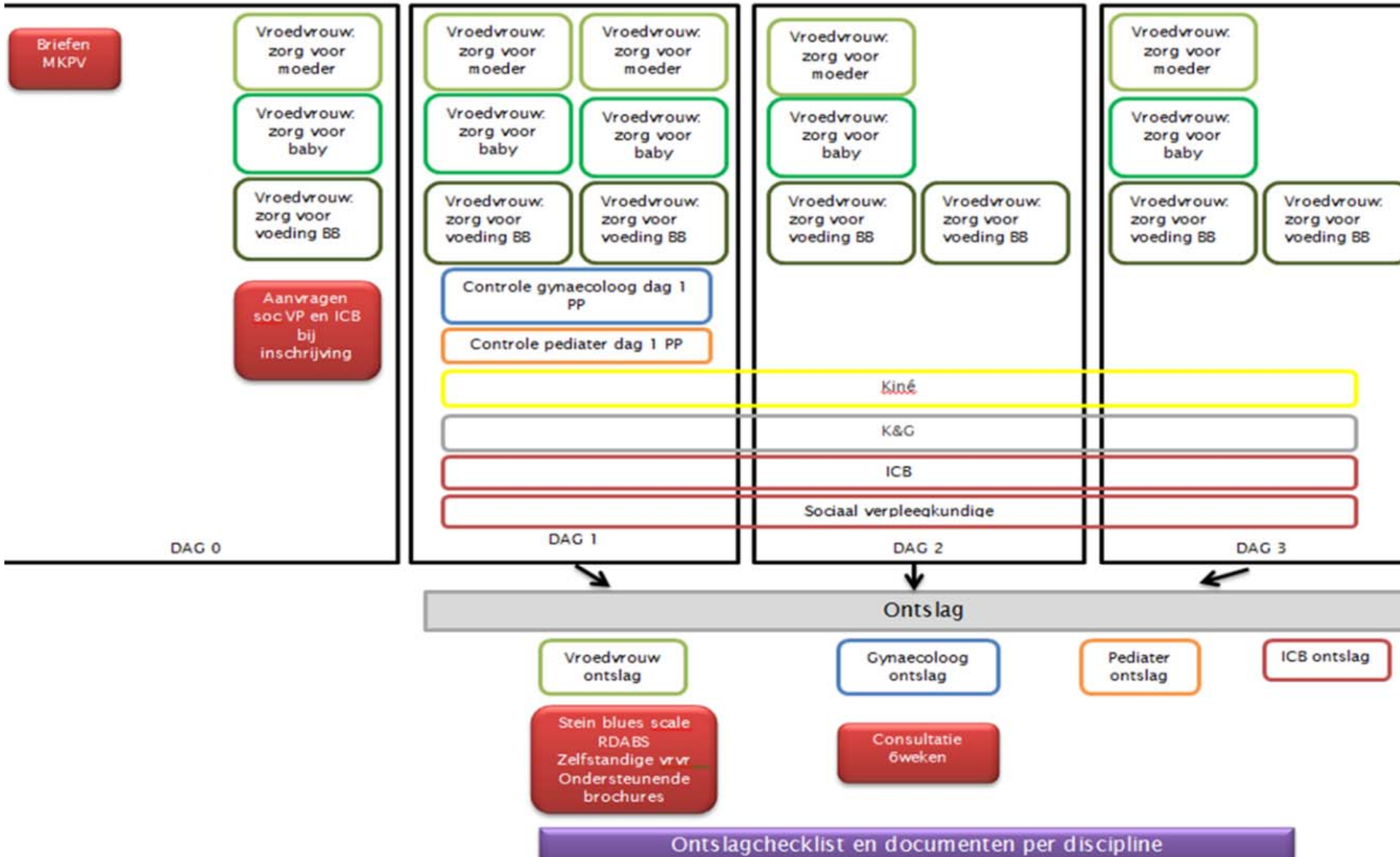
Aangepast postartum pad maatschappelijk kwetsbaren (PPZMAK)

- Intramuraal:

- *Basis is normaal pad postpartumzorg*

- *+ Extra ondersteuning*

- Betrekken Sociale dienst
 - Betrekken intercultureel bemiddelaar
 - Evaluatie readiness for discharge
 - Evaluatie depressie, Stein Blues scale
 - Bespreken en meegeven ondersteunende brochures Kind in Beeld (K&G)
 - Controle zorgen aan huis, indien nodig zelf organiseren
 - Ontslagbrieven voor verschillende partners, overzicht van wat gebeurde, wat de vrouw nog (niet) kan
 - Organisatie afspraak controle op 6 weken

Aangepast postartum pad maatschappelijk kwetsbaren (PPZMAK)

- Extramuraal:
 - *Basis is normaal pad postpartumzorg*
 - *In ontwikkeling*

Kwetsbare zwangere, perinataal zorgaanbod op maat in UZ Brussel

- Screenen naar sociale kwetsbaarheid
- Prenatale psychosociale ondersteuning
- Aangepast postartum pad maatschappelijk kwetsbaren (PPZMAK)

... We zijn op weg

Prof Katrien Beeckman, Dr Monica Laubach, Mevr An Spinnoy, Mevr Katelijne De Koster, mevr Zeynep Almaci, mevr Ann Linster, Sophie Van Kerckhoven, Florence D'Haenens, Prof dr Leonardo Gucciardo

Universitair
Ziekenhuis
Brussel

Departement
Verpleeg- en
Vroedkunde